VOORBLAD

ONTWERP
RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 486286

Onderwerp:	Basisontwerp verkabeling hoogspanningslijnen
Programma:	2. Wonen en leefbaarheid

Forum:	Oordeelsvormend	
Portefeuillehouder	Sjoerd Wannet	
Inlichtingen bij:	Kroes, Erik	
	Tel: 06-46746820	E-mailadres: E.Kroes@zutphen.nl

Soort bevoegdheid:	Budgetrecht Overig
Beleidsvrijheid:	Ruim
Programmabegrotingswijziging:	Ja
Programmabegrotings-wijzigingsnummer:	2023-2

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor:

1. Het door TenneT opgeleverde Basisontwerp Verkabeling vast te stellen.
2. Een budget beschikbaar te stellen van € 1.450.000,- voor de voortzetting van de volgende projectfase verkabeling en dit bedrag te dekken uit de reserve verkabeling hoogspanningslijnen.
3. De begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen (begrotingswijziging 2023-02).
4. De huidige wijze van opbouw van de reserve verkabeling hoogspanningslijnen te continueren totdat een reserve van € 6,8 miljoen is bereikt.
5. Een onderzoek naar de haalbaarheid van een klimaatpark uit te voeren.

TOELICHTING

Inleiding
Op grond van artikel 22a in de Elektriciteitswet heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat hoogspanningsverbindingen aangewezen die in aanmerking komen om op initiatief van de gemeente en/ of provincie onder de grond gebracht of verplaatst te worden. Het doel van deze regeling is om omwonenden te ontlasten van de bovengrondse verbindingen.

In de gemeente Zutphen heeft de Minister van EZK een drietal tracés aangewezen. Het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen kent een vast aantal projectfasen dat wordt doorlopen met netbeheerder TenneT: 1) haalbaarheidsstudie, 2) basisontwerp, 3) detailontwerp en realisatie. Na de eerdere haalbaarheidsstudie (2019), is nu het basisontwerp afgerond.

In juni 2021 hebben wij de raad met een memo geïnformeerd over de stand van zaken van de verkabelingsopgave en over de opdrachtverlening voor het basisontwerp. Daarbij hebben wij ook een expliciet go/ no-go besluit voor de raad aangegeven op het moment dat het basisontwerp en kostenraming zijn afgerond. Dat besluit wordt nu gevraagd.

Beoogd effect
Met het verkabelen wordt antwoord gegeven op de maatschappelijke zorgen die aanwezig zijn over het wonen nabij hoogspanningslijnen in relatie tot gezondheidsrisico's. Daarnaast ontstaat door het verkabelen een nieuwe situatie die kansen biedt voor een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het betreffende gebied.

Argumenten
1.1 Het basisontwerp is een verder gedetailleerde uitwerking van de eerder vastgestelde voorkeursvarianten

De ondergrondse tracés zijn geoptimaliseerd binnen de technische en planologische mogelijkheden. De voorkeursvarianten uit de eerdere haalbaarheidsstudie zijn hiervoor als basis gebruikt. Wij hebben het basisontwerp van TenneT door diverse interne vakdisciplines laten toetsen. Het nu voorgestelde basisontwerp betreft het meest optimale vertrekpunt voor het detailontwerp in de volgende projectfase. Dit optimum is gezocht rekening houdend met vigerend beleid, met ruimtelijke, technische en veiligheidsaspecten en met maatschappelijke kosten. In bijlage 1 is meer achtergrondinformatie opgenomen over het basisontwerp, de magneetveldzone en andere aspecten van dit project.

Het basisontwerp en alle bijlagen zijn volgens vaste formats van TenneT opgesteld en zonder technische basiskennis van het elektriciteitsnetwerk lastig te lezen. De oplegnotitie van TenneT in bijlage 2 vat de belangrijkste elementen van het basisontwerp samen. Het belangrijkste document van het basisontwerp is als bijlage 3 opgenomen. Daarnaast bestaat het basisontwerp uit circa 30, voornamelijk specialistische/ technische bijlagen. De volledige set bijlagen is per mail op te vragen bij de projectleider.

1.2 Met het voorgestelde basisontwerp wordt bereikt dat na de verkabeling geen woningen gelegen zijn in de magneetveldzone van het aangewezen tracé

Het voorzorgsbeleid en de verkabelingsregeling hebben als doel om zoveel als redelijkerwijs mogelijk te voorkomen dat woningen/ verblijfsfuncties zich in de magneetveldzone van bovengrondse hoogspanningslijnen bevinden. Met het voorliggende basisontwerp wordt dit bereikt. In de nieuwe ondergrondse situatie bevinden zich geen woningen meer in de magneetveldzone van het betreffende tracé. Hoewel er voor ondergrondse kabels geen beleid is met betrekking tot magneetvelden en er dus geen ruimtelijke maatregelen gelden, zijn de gemeente en TenneT er gezamenlijk in geslaagd om tot een ondergronds tracé te komen waarbij zich geen woningen binnen de magneetveldzone bevinden.

1.3 Het decentrale deel van de verkabelingskosten is nauwkeuriger geraamd

Conform de verkabelingsregeling (artikel 22A Elektriciteitswet) geldt een 80%-20% kostenverdeling voor de kosten die de netbeheerder maakt voor een verkabeling van door het ministerie van EZK aangewezen tracés.

Het 20% deel, dit is de decentrale bijdrage, moet de gemeente financieren. De geraamde decentrale bijdrage op basis van het basisontwerp bedraagt € 4.464.620,- (excl. BTW, bandbreedte +/- 10%, prijspeil 2023).

TenneT rekent uiteindelijk op basis van werkelijke kosten af per tracé. Onderdeel van de kostenverdeling conform de wet Voortgang Energietransitie (wet VET) is een gemaximeerde decentrale bijdrage per km nieuw te leggen kabeltracé. Deze bedraagt € 1.267.142,- per km (prijspeil 2023). Op basis van dit gegeven geldt dat de decentrale bijdrage voor de gemeente Zutphen niet meer dan 5,4 km (lengte tracés) x € 1.267.142,- = € 6.842.567,- bedraagt.

NB Dit is prijspeil 2023 en wordt geïndexeerd en is tevens afhankelijk van het definitief aantal gerealiseerde meter verkabeling. De verrekening vindt per tracé plaats.

1.4 Het basisontwerp vormt een belangrijke mijlpaal in het verkabelingsproject

Het basisontwerp legt de basis voor de feitelijke realisatie. In de volgende projectfase wordt het detailontwerp opgesteld en de realisatie voorbereid. De afspraken tussen TenneT en de gemeente Zutphen in deze volgende fase zijn in een realisatieovereenkomst vastgelegd. Na vaststelling van het basisontwerp door zowel de gemeente als TenneT wordt deze overeenkomst ondertekend en vormt hiermee ook de formele start voor de volgende projectfase. Hiermee wordt onnodige vertraging tussen deze twee projectfasen zoveel mogelijk voorkomen. Op basis van gesprekken de afgelopen periode tussen gemeente en TenneT, heeft TenneT het project opgenomen in het jaarplan maar moet door haar serviceprovider Reddyn nog capaciteit worden toegewezen om het definitieve startmoment te kunnen bepalen.

2.1 Het gevraagde budget wordt gebruikt om de volgende projectfase te continueren

Er is een gemeentelijke projectleider nodig voor de volgende projectfase die het eerste aanspreekpunt vormt voor TenneT en binnen de gemeente de noodzakelijke (bestuurlijke) afstemming en coördinatie doet voor het opstellen van het detailontwerp. Ook zal in de volgende projectfase een verkenning naar de haalbaarheid van een klimaatpark plaatsvinden (conform voornemen in het coalitieakkoord). Voor deze inzet en advisering in 2023 wordt rekening gehouden met een kostenpost van € 110.000,-.

Op basis van de realisatieovereenkomst moet een eerste termijn van 30% betaald worden bij ondertekening van de realisatieovereenkomst. Dit bedraagt 30% van € 4.464.620,- = € 1.339.386,-.

Er wordt een budget van € 1.450.000,- aangevraagd voor de verwachte kosten in 2023.

Eerder heeft de raad besloten geld te reserveren voor verkabeling. De genoemde werkzaamheden zijn direct gerelateerd aan de verkabelingsopgave en worden ten laste gebracht van het gereserveerde geld.

3.1 Voor het gevraagde budget is een begrotingswijziging nodig

De gevraagde begrotingswijziging is nodig om het gevraagde budget beschikbaar te stellen.

4.1 Er is een grotere reserve nodig om de verwachte verkabelingskosten te kunnen dekken

Eerder heeft de raad besloten om van te verwachten positieve jaarsaldi over de jaren 2021 en verder, telkens 40% te reserveren voor de verkabeling, met een maximum van € 1,5 miljoen per jaar, totdat een reserve van € 4,0 miljoen is bereikt.
Op basis van de kostenraming van TenneT moet de gemeente rekening houden met een bijdrage van € 4.464.620,-.
Voorgesteld wordt om veiligheidshalve deze wijze van reserveopbouw te continueren tot een bedrag van € 6,8 miljoen is bereikt. Dit komt overeen met de gemaximeerde decentrale bijdrage die op basis van de nu beschikbare informatie berekend kan worden. Daarmee kunnen ook eventuele toekomstige tegenvallers opgevangen worden.
Indien de reserve voor aanvang van de werkzaamheden onvoldoende gevuld is, wordt het resterende bedrag geactiveerd en afgeschreven in maximaal 40 jaar.

5.1 Invulling geven aan het voornemen uit het coalitieakkoord om de haalbaarheid van een klimaatpark te onderzoeken

Door het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen ontstaan andere mogelijkheden voor de inrichting van het gebied. In het coalitieakkoord is opgenomen dat onderzocht wordt of met cofinanciering van andere overheden een klimaatpark kan worden aangelegd. Op dit moment zijn geen middelen gereserveerd voor de realisatie van een klimaatpark. Het onderzoek richt zich op de haalbaarheid van een klimaatpark.

Kanttekeningen

1.1 Twee perceeleigenaren willen een verdere verkabeling

Als scope voor het basisontwerp zijn de door de Minister van EZK aangewezen tracés gehanteerd. Alleen voor deze aangewezen tracés geldt de verdeelsleutel van 80-20 en de verplichting van de netbeheerder om aan een verkabelingsverzoek mee te werken.

Mast 43 in de 150kV verbinding Zutphen – Woudhuis is het eindpunt van het aangewezen tracé in de noordwesthoek (zie bijlage 1 voor een schets van de situatie). Deze mast staat op de grens van twee percelen. In het voorliggende basisontwerp wordt nabij deze locatie een opstijgpunt gesitueerd (waar ondergronds weer overgaat in bovengronds). Beide perceeleigenaren hebben de wens dat de verkabeling wordt gecontinueerd naar mast 42 en ons verzocht hier aanvullend onderzoek naar te laten doen. Wij hebben hier afwijzend op gereageerd, om volgende redenen:

- Een eventuele verkabeling buiten het aangewezen tracé komt 100% voor rekening van de initiatiefnemer. Voor de gemeente is er geen nut en noodzaak dit deel geheel voor eigen rekening te verkabelen;
- Als de gemeente aanvullend aan TenneT verzoekt om verder dan mast 43 te verkabelen, zal - gelet op beschikbaarheid van personeel en het feit dat voor het aanvullende deel ook aanvullend onderzoek nodig is - ongewenste vertraging bij de oorspronkelijke scope optreden. Tevens zijn deze aanvullende kosten volledig voor rekening van de verzoeker;
- Er worden met een eventuele uitbreiding geen extra woningen ‘ontlast’ van de magneetveldzone. In de huidige bovengrondse situatie tussen mast 43 en mast 42 staan geen woningen in de magneetveldzone.

De betreffende perceeleigenaren is in overweging gegeven om op eigen initiatief en kosten een haalbaarheidsonderzoek te laten uitvoeren naar de verkabeling van dit tracédeel. Omdat in dit geval de gemeente een dergelijk verzoek bij de netbeheerder moet doen, wordt (als de perceeleigenaren positief op dit voorstel reageren) eerst met betreffende perceeleigenaren vastgelegd dat zij 100% van de kosten van studie en eventuele realisatie voor hun rekening nemen.

Als dit tot een scenario leidt waarin de netbeheerder bereid is dit deel te verkabelen en de perceeleigenaren bereid zijn de volledige realisatiekosten te dragen, dan kan dit tracédeel op dat moment als ‘addendum’ worden toegevoegd aan het huidige basisontwerp. Dit leidt wel tot vertraging, vanwege het moeten aanpassen van het huidige basisontwerp.

Omdat er geen woningen in de magneetveldzone van het tracédeel tussen mast 42 en 43 staan, kiezen wij er als college voor om de huidige scope ongewijzigd te laten en het basisontwerp vast te stellen. We lopen hierbij wel enig risico op vertragende procedures over de ontworpen eindsituatie bij dit tracédeel.

1.2 De tennisvereniging heeft bedenkingen bij het tracé

Het ontworpen ondergronds tracé gaat door middel van een gestuurde boring onder de percelen van de tennisvereniging door. De tennisvereniging is van mening dat dit tracé mogelijke toekomstige ontwikkelingen belemmert. Door de diepe ligging hier is de impact van het ondergronds tracé vrijwel nihil op de bovengrondse mogelijkheden. Het voornemen is om met de tennisvereniging in gesprek te blijven om te bepalen of er nog optimalisatie in het detailontwerp te vinden is.

Financiën

Eerder heeft de raad besloten om van te verwachten positieve jaarsaldi over de jaren 2021 en verder, telkens 40% te reserveren voor de verkabeling, met een maximum van € 1,5 miljoen per jaar, totdat een reserve van € 4,0 miljoen is bereikt. Op dit moment is er € 1,5 miljoen gereserveerd voor de verkabeling en is de

verwachting dat dit aangevuld wordt tot € 3 miljoen na afsluiting van het boekjaar 2022. Aanvullend is besloten om als de reserve voor aanvang van de werkzaamheden onvoldoende gevuld is, het resterende bedrag te activeren en af te schrijven in maximaal 40 jaar.

In voorliggend raadsvoorstel wordt voorgesteld om deze wijze van reserve-opbouw te continueren totdat een bedrag van € 6,8 miljoen is bereikt.

Op basis van de kostenraming bij het basisontwerp bedragen de totale verkabelingskosten € 22.323.100,- excl. BTW (bandbreedte +/- 10%). De gemeentelijke bijdrage (het 20% deel) bedraagt € 4.464.220,-. De eindafrekening na realisatie van het project tussen gemeente en TenneT vindt plaats op basis van de werkelijk door TenneT gemaakte kosten en kan dus afwijken van het hiervoor vermelde bedrag. In de verkabelingsregeling wordt een maximale decentrale bijdrage per km nieuw tracé gehanteerd. Dit maximum bedraagt € 1.267.142,- per km (prijspeil 2023) op basis van de voorlopige indexcijfers van het CBS. De definitieve bijdrage voor gemeente Zutphen kan dan maximaal 5,4 x € 1.267.142 = € 6.842.567,- bedragen. Dit is gebaseerd op de huidige bekende lengte en prijspeil 2023.
Hoewel de verwachte decentrale bijdrage op basis van de huidige kostenraming € 4.464.220,- bedraagt, wordt voorgesteld de huidige wijze van reserveopbouw te continueren tot een bedrag van € 6,8 miljoen is bereikt.
Daarnaast wordt rekening gehouden met de projectleiding en advisering (inclusief het onderzoek naar een klimaatpark) voor de volgende projectfase. Dit wordt met het gevraagde budget gedekt, evenals het betalen van de eerste termijn op basis van de realisatieovereenkomst. Er wordt een budget van € 1.450.000,- aangevraagd voor de verwachte kosten in 2023. Na besluitvorming is de reserve € 50.000,-.

Communicatie
Tijdens het opstellen van het basisontwerp heeft regelmatig overleg plaatsgevonden met de Initiatiefgroep Zutphen Ontspant. Deze initiatiefgroep zet zich al jaren in voor de verkabeling en vertegenwoordigt een belangrijk deel van de omwonenden nabij de hoogspanningslijnen. Tijdens de overleggen is de Initiatiefgroep geïnformeerd over de voortgang van het basisontwerp. De basis hiervoor lag in het vastgestelde communicatie- en participatieplan voor deze fase.

Op 28 september 2022 is er een informatieavond georganiseerd waarin het basisontwerp voor de omgeving te zien en te bevragen was. Tijdens deze informatieavond was ook de Initiatiefgroep Zutphen Ontspant aanwezig om eerste droombeelden van een toekomstig klimaatpark te inventariseren.

Zodra het basisontwerp is vastgesteld, wordt de volgende projectfase voorbereid. Op dat moment wordt een nieuw communicatie- en participatieplan opgesteld voor de volgende projectfase. Daarin wordt ook aandacht besteed aan de wijze van participatie bij het onderzoek naar een mogelijk klimaatpark. Met de initiatiefgroep is afgesproken om het onderzoek als partners uit te voeren. De inhoud en afspraken die bij dat partnerschap horen worden samen met de wijkregisseurs verder ingevuld. In het onderzoek staat de haalbaarheid van een klimaatpark centraal, belangrijke onderdelen in het partnerschap en haalbaarheidsonderzoek zijn onder andere elkaars verwachtingen, de scope en welke (toetsings)kaders worden gehanteerd.

Uitvoering
Na een positief raadsbesluit wordt de realisatieovereenkomst tussen gemeente en TenneT ondertekend voor het opstellen van het detailontwerp en op basis daarvan vindt verdere uitvoering van de verkabeling plaats.

Op dit moment kan de planning voor het detailontwerp en de daaropvolgende uitvoering nog niet concreet worden gemaakt. Het streven is om - na het sluiten van de realisatieovereenkomst - zo snel mogelijk te beginnen met het detailontwerp. TenneT geeft daarbij aan dat als gevolg van de energietransitie en enorme toename aan capaciteitsvraag op het elektriciteitsnetwerk ze gedwongen zijn te prioriteren in hun werkvoorraad. Hoewel er rekening wordt gehouden met de werkzaamheden voor gemeente Zutphen, kan er pas formeel capaciteit toegekend worden na vaststelling van het basisontwerp en ondertekening van de realisatieovereenkomst. Daarnaast spelen de te doorlopen ruimtelijke procedures (met bezwaar-/ beroepsmogelijkheden) een rol in de mogelijke start van de feitelijke uitvoering. In de oplegnotitie heeft TenneT een planning op basis van doorlooptijden opgenomen. Bovenstaande factoren zijn van invloed op deze planning.

Evaluatie
Nvt

Bijlage(n) raad
486286 Bijlage 1 Achtergrondinformatie basisontwerp verkabeling
486286 Bijlage 2 Oplegnotitie TenneT bij basisontwerp
486286 Bijlage 3 Basisontwerp (hoofddocument)
486286 Bijlage 4 Begrotingswijziging 2023-2

Stukken die ter inzage liggen

BESLUIT

De raad van de gemeente Zutphen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders met nummer 486286;

gelet op artikel(en) 108 van de Gemeentewet;

b e s l u i t:

1. Het door TenneT opgeleverde Basisontwerp Verkabeling vast te stellen.
2. Een budget beschikbaar te stellen van € 1.450.000,- voor de voortzetting van de volgende projectfase verkabeling en dit bedrag te dekken uit de reserve verkabeling hoogspanningslijnen.
3. De begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen (begrotingswijziging 2023-02).
4. De huidige wijze van opbouw van de reserve verkabeling hoogspanningslijnen te continueren totdat een reserve van € 6,8 miljoen is bereikt.
5. Een onderzoek naar de haalbaarheid van een klimaatpark uit te voeren.

Aldus besloten in de openbare
vergadering van de raad van de gemeente
Zutphen, gehouden op:

De voorzitter, de griffier,